

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14 194.

Božič brez luči

Ali veste, da svetovna vojna še traja? Leta 1918. smo mislili in upali, da je končana. Z bridkostjo smo gledali rane, ki nam jih je prizadejala, z vero v bodočnost smo se lotili zdravljenja in dela, da bi čim prej premagali težave in zabrisali krvave sledove. In zdaj, po osemnajstih letih truda in naporov mora svet polagoma spoznavati, da so bila ta leta prazna klasje. Prinesla so narodom le pleve plehke tolažbe, miru pa jim niso dala.

Ves svet se zvija v krčih. Nasilje, brezobziren boj, težnja po podjarmljenju šibkejšega, to je danes krik v poedinih državah in malone po vsem svetu. Vojna v Španiji, boji na Kitajskem, na skrajnem zapadu in na skrajnem vzhodu borbe, ki se vsak trenutek lahko spremenijo v svetovno klanje. Med tema dvema skrajnima poljema je povsod vse polno notranjih trenj. Zdi se, kakor da se je zemlja zožila in postala človeku premajhna. Zato se bije za zrak in za kruh, za prostor, da bi se mogel gibati in živeti. Brez gibanja namreč ni življenja.

Svetovna vojna torej še traja, le oblika se je spremenila in fronte so se razširile in razlezle. Pred leti smo na bojiščih trpeli večinoma močje in fantje, danes trpi ves svet, vse človeštvo. Prizanečeno ni niti ženskam niti otrokom, ki so komaj kriknili na svet.

Kako bridko odmeva v teh dneh klic:

»Mir ljudem na zemlji!«

Kam naj se človek obrne, da ga bo našel? Kaj naj stori, da se vsaj toliko umiri, da bi se mogel razgledati okrog sebe in razločiti pravo od krivega, dobro od zla in napredek od pogube. Povsod rasto preroki, toda njih besede so polne gorja in krvi.

V tem strašnem vrvenju smo prizadeti tudi mi, zlasti pa naše podeželje. Tudi mimo nas gre klic miru kakor zasmeh. Naši domovi ječe pod bremenom, naše delo je brez vrednosti, naši otroci propadajo v revščini — in od nikoder ni zvezde, ki bi pokazala rešilno pot.

Kakor dva sovražna valova si stojita danes dva tabora človeške družbe nasproti. Na eni strani izobilje in razkošje, na drugi beda in pomanjkanje. Kdor je tele dni pred božičem pregledoval po oglasih svetovnega tiska, kaj vse je na razpolago tistemu, ki ima denar, je moral ostrmeti. Saj zemlja ni več solzna dolina, ampak paradiz! Toda pred vrati tega raja straži neizprosni vojščak — kapital! Vanj pusti samo svoje najožje zaveznike in izbrance, vse drugo je izključeno in ne sme vstopiti.

In vendar: Iz česa raste kapital? Ali ni samo plod žuljev, znoja in žrtev pridnih kmetov in delavskih rok po vsem širokem svetu? Zakaj in čemu potem ta strašna razlika, da tisti, ki delajo, nimajo niti pravice do golega življenja, tisti, ki pa ne delajo, smejo živeti

v izobilju in razkošju?! Kje je tukaj pravica, kje je mir, kje je vsa tista svetloba, ki naj bi nam vsem brez razlike žarela iz božične skrivnosti?

To so vprašanja, na katera danes nihče ne ve odgovora. Narodi pa zahtevajo odgovora na svoje obupne klice in zato — teče kri in bo tekla kljub pesmi o miru vse dotlej, dokler ne bo ta strašni voz razvozljan.

Slovenci in Jugoslovani smo še toliko srečni, da nas najhujši val še ni zajel. Vzlic bolečinam, ki tudi nas pretresajo, je naše življenje še vedno znalo odvrniti najhujše. Kdor količak ljubi svoj narod, ne z besedo, ampak s srcem in dejanjem, mora žetati in delati na to, da odvrnemo od sebe najhujše. Španija nas svari, Kitajska nas uči, silni pretresi po vseh državah nas opozarjajo. Narod, ki je preстал toliko gorja, kakor smo ga narodi na ozemlju naše države, je življenje vreden. Kdo nam bo znal dati in zagotoviti to življenje?

Božična skrivnost nam daje odgovor.

Učlovečenje

Boga samega nam potrjuje in dokazuje, da je zemlja tisti pravi dom, ki nam more nuditi tolažbe in utehe. Bog ni urejeval sveta iz nebeških višav, ampak je poslal svojega edinega Sinu na svet, na zemljo, da se je rodil in postal — človek.

To je največja in najveličastnejša skrivnost krščanstva: Ni rešitve brez zemlje! Če je to priznal sam Bog, zakaj ne bi tega priznavali mi, ki smo po njegovi podobi ustvarjeni?!

Svet je to večno resnico izdal in zatajil. Zatajil je zemljo in je z njo zatajil Boga. Odtod vse zlo, ki nas obdaja, odtod vse gorje, ki nas mori. Nikoli se človek

ne sme odtrgati od zemlje

in njenih večnih zakonov, če hoče uspevati in napredovati. Sodobna družba je zagrešila ta zločin. Zavrgla je zemljo, zavrgla je delo na

njej in vrednost njenih sadov, zato pa je tudi po vsem svetu zavlada tema, zato obhajamo letos božič brez luči, praznik, ki ne greje in ne dviga, ampak samo povečuje naše rane in jih dela bolj skeleče in globoke.

Trpke besede nam silijo pod pero, strašne slike krivic nam vstajajo pred očmi. Vendar ne bomo izrekli teh besedi in ne pokazali teh strašnih slik. Vsakdo jih ve in pozna, vsakdo med nami jih čuti in bridko občuti. Eno pa je, kar hočemo in moramo povedati:

Mi hočemo luči!

Mi, ki ljubimo zemljo, mi, ki smo ji po lastni volji in božjem nauku ostali zvesti, hočemo človeku in zemlji vrniti njune pravice, da bo nekoč vladal res — mir ljudem na zemlji.

Srečni in ponosni smo, da smo tisto jedro, ki je ohranilo božično skrivnost nepokvarjeno v vsej njeni veličastni pristnosti. Delati in delu priboriti čast in vrednost, ceno in spoštovanje, to je božič našega kmetko-delavskega gibanja, to je božič naših toplih src in naših izmučenih, žuljavih rok. Čeprav krog in okrog nas vlada tema, čeprav butajo ob nas valovi, se ne ustrašimo in se ne umaknemo. Človeška družba je s svojo lažljivo kulturo že čisto propadla in je v bolečinah morala začeti iznova, zemlja pa je vselej obstala in vselej je bil tvorec bodočnosti tisti, ki je ostal zemlji zvest.

Ta zavest je luč, je zvezda, ki sveti tudi nam. In s to zvezdo bomo hodili skozi vse gorje in težave, skozi vso temo, s katero nas danes obdaja svet. Ne vdajamo se plehkim in omledno vabljivim glasovom, ki bi nas radi uspavali. Ker smo zemlji zvesti, vemo, da smo seme bodočnosti. In če danes teče kri, če danes marsikje od trpljenja pokajo kosti, ne klonemo! Zemlja je z nami in Bog, ki je prišel, da bi postal človek — kdo more tedaj trajno obstati proti nam?!

Izredni občni zbor Zveze slov. zadrug

Kmeti dolgovi in zadružništvo

Važni sklepi

Izredno težke razmere, ki so nastale za naše kreditno zadružništvo z uveljavljanjem uredbe o likvidaciji kmetovskih dolgov, so postavile na dnevni red mnogo za naše zadruge življenjsko važnih vprašanj, ki jih je treba nujno reševati. To je dalo Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani povod, da je sklicala izredni občni zbor, ki se je vršil 20. t. m. Udeležba na tem obnem zboru je

bila prav številna, saj je bilo od skupnega števila 380 včlanjenih zadrug zastopanih 224.

Zborovanje je vodil predsednik zveze gosp. Ivan Pipan, ki je pozdravil številne delegate in jim raztolmačil namen izrednega obnega zbora. Z živahnim odobravanjem je bil sprejet njegov predlog, da se odpošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, prav tako tudi kraljevemu namestništvu s prošnjo za zaščito interesov zadružništva. Pozdravna brzojavka je bila poslana tudi

kmetijskemu ministru inž. Sv. Stankoviču. Predsednik g. Pipan je v svojih uvodnih besedah pojasnil, kako je uredba o likvidaciji kmečkih dolgov globoko zadela življenjske interese našega združništva in je treba napeti vse sile, da se določbe te uredbe omilijo. Uprava zveze hoče s tem izrednim običnim zborom dati zadruham možnost, da se pogovore o vseh važnih vprašanjih, ki so v zvezi z likvidacijo kmetijskih dolgov.

Referat o stanju prizadevanj za omiljenje uredbe je podal ravnatelj zveze g. Fran Trček.

Uprava zveze slovenskih zadrug je ponovno razpravljala o tem vprašanju in je sklenila izkoristiti vse možnosti, da se akcija pospeši in da se odstranijo najhujše ostrine in prihranijo najtežje posledice. Sestavila je za občni zbor resolucijo naslednje vsebine:

Resolucija

1. Kmetiska razdolžitve je z uredbo od 26. sept. t. l. načelno pravilno rešena, ker se znižujejo obresti in dolgovi na znošno in tržnemu indeksu kolikor toliko odgovarjajočo mero, čast je odplačilni rok še vedno prekratek z ozirom na obstoječe slabe razmere.

2. Sedanji način likvidacije pa grozi glede na posebne razmere kreditnih odnosov med kmeti in kreditnimi zadrugami v Sloveniji, da bo izzval nepopravljivo škodo, ki utegne na eni strani uničiti učinek razdolžitve, na drugi strani pa porušiti dokazno najboljši kmetijski kreditni organizem ter končno tudi oškodovati vlagatelje in s tem za dolgo dobo močno omajati komaj popularizirano ljudsko varčevanje, in sicer zaradi tega: a) ker nastopi s predvideno likvidacijo kmetijskih dolgov za dobo enega leta popoln »moratorij« za hranilne vloge, delen pa za vso dobo amortizacije kmetijskih dolgov; b) ker se bodo morali vlagatelji zadovoljiti kvečjemu z 1% do 2% obrestno mero, ki ne dosega niti polovice sedaj običajne obrestne mere; c) ker bo zaradi odpisov rezervnih fondov porušeno ravnotežje zelo mnogih zadrug in č) ker se bodo morali v skrajnem primeru zadovoljiti vlagatelji z državnimi obveznicami in boni, ki obetajo zelo nizko tržno ceno.

Nadalje ugotavlja občni zbor, da se da izogniti takemu načinu likvidacije kmetijskih dolgov, ki je zvezan s tako škodljivimi posledicami, in da je mogoče v drugi obliki nuditi dolžnikom isto, obenem pa obvarovati kreditne zadruge in vlagatelje pred vso škodo ali pred večjim delom predvidene škode. Tak ugodnejši način rešitve je predviden v predlogu, ki so ga sestavile in predložile vsem merodajnim činiteljem zveze hranilnic in posojilnic. Zato občni zbor nujno apelira na merodajne činitelje, da ta predlog prouče in ga osvoje ter tako prepreči, da bi se z rešitvijo enega vprašanja otvorilo novo pereče vprašanje. Ta predlog smatramo kot edino umesten in uspešen, kljub resoluciji Glavne zadružne zveze, ki zahteva ugoden in visok lombardni kredit. Z ozirom na dosedanja prakso uradnih in poloficielnih denarnih ustanov ter z ozirom na njihove predpise nikakor ne moremo pričakovati, da bodo mogli ti zavodi nuditi toliko sredstev za lombardiranje državnih obveznic in bonov pod takimi pogoji, da bi to vsaj približno nadomeščalo dosedanja sredstva hranilnih vlog. Za slovenske razmere so eskontni in lombardni krediti centralnih ustanov toliko manj ugodni od hranilnih vlog, ker z njimi niti približno ni možno nuditi kreditov kmetom pod dosedanjimi pogoji, niti ne bi mogle kreditne zadruge vzdržati konkurenčnega poslovanja.

Zaradi tega zahteva občni zbor, da vlada izpolni svojo obljubo, da bo ob enem z likvidacijo kmetijskih dolgov tudi vzpostavljena likvidnost denarnih zavodov in da bodo popolnoma zavarovani interesi vlagateljev, in sicer na ta način, da preskrbi Privilegirani agrarni banki potrebna sredstva, tako da bo PAB prevzela kmetijske dolge proti odkupu za gotovino.

Popolnoma pa se občni zbor pridružuje re-

soluciji Glavne zadružne zveze, ki zahteva, da preskrbi država sredstva za revizijske stroške, katero funkcijo opravljajo zveze namesto države in za katero danes nimajo nikakih dohodkov več.

Gornja resolucija, ki je bila soglasno sprejeta, je naslovljena na kraljevo namestništvo.

Ravnatelj g. Fran Trček je nato podal še razna zanimiva pojasnila, zlasti glede izročanja terjatev Privilegirani agrarni banki, ki se mora izvršiti do konca januarja t. l. Priv. agrarna banka je že izdala nove tiskovine in nova navodila, ki jih bodo zadruge prejele prihodnje dni. Mnoge posojilnice imajo težkoče pri sestavi obračuna in izračunavanja prvega obroka, ker ne morejo nastavljalati za to delo uradnikov. Če zadruge ne morejo izvršiti obračuna, naj napravijo

izpisek iz knjig in prepustijo končno obračunanje Priv. agrarni banki.

Ravnatelj je v dolgotrajni debati dal delegatom številna podrobna pojasnila. Debata je pokazala, da si vsi dolžni kmetje želijo ostati pri zadrukah, vendar jim ni mogoče ustreči glede na uredbo. Pokazala pa je tudi, koliko je še vprašanj, ki jih je treba razčistiti.

Občni zbor je nato soglasno sklenil, da se poveča dotacija za sanacijski fond po uredbi od 23. nov. 1934 od dosedanjih 2% na 10% izkazanih rezerv kreditnih zadrug. Ob zaključku je ravnatelj poročal o stanju vprašanja zadružnega zakona, ki zahteva v zadnjem času mnogo bojev, da se sprejme v obliki, ki bi bila združništvu v korist.

V boju proti tihotapstvu

Znižajte cene sladkorja!

Siromaštvo na eni strani, strast in pohlep po denarju na drugi, to je gnezdo tihotapstva. Vse države se bore proti njemu, nikjer ga pa ni mogoče popolnoma zatreti.

Da bi vsaj omejili tihotapstvo, so začeli pri nas v Beogradu snovati poseben sklad, ki znaša doslej okrog 3 milijone dinarjev. V ta sklad bo prispevala v glavnem sladkorna industrija in bo namenjen v prvi vrsti boju proti tihotapstvu s saharinom. Vlada pripravlja glede tega posebno uredbo. Vsak, kdor izsledí ali ujame tihotapca s saharinom, prejme posebno nagrado, ki bo znašala 300 dinarjev za vsak kilogram zaplenjenega saharina. Nagrada se izplača takoj naslednji dan po uradni ugotovitvi krivde. Če je tihotapca izsledila druga oseba in ga spet druga ujela, odpade na vsako polovico nagrade.

Vemo, da je tihotapstvo strahovito razširjeno in ne pride nam na misel, da bi hoteli to rano zagovarjati. Saj vemo, da je vprav tihotapstvo že uničilo nekaterega našega človeka.

Prepričani smo tudi o dobri volji oblasti, dvomimo pa, da bi nameravani način protitihotapskega boja rodil zaželjene posledice. Treba je pač pomisliti, kaj je vzrok, da ljudske množice tako rade kupujejo tihotapsko blago. Kilogram sladkorja stane v nadrobni prodaji Din 15-50. Delavske družine, družine malih kmetov in bajtarjev, služiteljev in nižjega uradništva si tega ne morejo privoščiti, ker ta cena nikakor ni v skladu z njih dohodki. Zato segajo po tihotapskem saharinu,

ki je brezprimerno cenejši, čeprav je brez redilne vrednosti.

Podobno je pri drugem tihotapskem blagu. Kdor bi se podrobno posvetil temu vprašanju, bi dobil zanimivo in hkratu pretresljivo sliko, ki pa bi bila poštena in neomajno zanesljiva. Saj bi obstajala iz samih suhih števil.

Če pa je beda glavni vzrok za konsum tihotapskega blaga, bi bil po našem mnenju uspešen samo tak boj, ki bi premagal — bedo. Poceniti bi bilo treba sladkor, pa bi nihče niti ne pogledal saharina.

Če se je dala sladkorna industrija omejitati toliko, da prispeva od svojega izobilja majhno trohico v protitihotapski sklad, zakaj se ne bi dal z njo doseči tak sporazum, da bi vsaj siromašne ljudske plasti dobivale cenejši sladkor? Vzemimo, da bi bil sladkor za siromašne po Din 8 — kilogram mesto po Din 15-50. Nobena sladkorna tovarna ne bi šla radi tega v konkurz, konsum sladkorja pa bi se podesetoril! Morebitni primanjkljaj naj bi se kril iz protitihotapskega fonda. Tako bi ta denar opravljal v resnici socialno nalogo, tihotapstvo bi se ne izplačalo in bi samo od sebe prenehalo. Narod pa bi bil zadovoljen in bolj zdrav, ker bi namesto ponaredbe bil deležen pristnega in polnovrednega hraniiva, kakršno v ljudski prehrani pomeni sladkor.

Prepričani smo, da govorimo iz srca vsega siromašnega ljudstva v državi, in odkrito želimo, da bi padle naše pošteno mišljene besede na rodovitna tla.

Žrtve zločincev in žrtve družbe

V Mariboru je bil morilec Bruno Govedič v ponedeljek obsojen na smrt na vešalih

V časih mogočnih pretresljajev in preosnov človeške družbe srečujemo poleg sončnih strani, ki pričajo o napredku, vedno tudi mnogo senčnega. In na teh senčnih plateh življenja je naš čas posebno bogat, tako silovito bogat, da bi človek skoraj izgubil vero v človeka.

Dan za dnem so časniki polni poročil iz domačih in tujih krajev o zverinstvih, ki jih uganjajo posamezniki. Tatvine, ropi, požigi, vlomi, uboji in umori so žalostni sadovi tega bolnega ozračja.

Pred malo manj kakor tremi meseci je tak zločin razburil Maribor in okolico. Mlad, komaj 23leten trgovski pomočnik Bruno Govedič je na zverinski način umoril 16letnega trgovskega vajenca Branka Pušaverja in mu izropal znesek Din 5400 —, ki ga je vajenec nesel za svojega gospodarja trgovcu Preacu

na Glavnem trgu v Mariboru. Govedič je bil zdaj za svoje strašno dejanje obsojen na smrt na vešalih.

To je suho, strašno ogrodje krvave tragedije, ene izmed mnogih, ki vsak dan butajo ob nas. Kakor pa je ta zločin odvrten in vzbuja v človeku gnus ter ostra obsodba skoraj zadoščenje, se vendar nehote vsiljujejo razna vprašanja, ob katerih se moramo zdrzniti.

Danes vsi poudarjamo kolektivno (skupnostno) zavest. Ob resnični kolektivni zavesti in pravilni ureditvi odnosov v skupnosti bi bili po našem mnenju taki zločini nemogoči razen v primerih, kjer gre za duševno manj vredne ljudi, ki so prinesli svojo senco z rojstvom na svet in torej ne morejo biti odgovorni zanjo.

Koliko pa dejanski storimo za to, da bi z

Blagoslovljene božične praznike

vsem svojim zvestim naročnikom in poslovnim prijateljem

želita

uredništvo in uprava

vzgojo in z ureditvijo družabnih odnosov res človeku dali živo zavest skupnosti, to se pravi, da bi se vsak človek čutil polnovrednega člana človeške družbe in bil deležen iz tega izvira-jočih temeljnih pravic: dela in kruha?!

Tu se nam zdi, da je v sedanji družbi prelomna črta, ki nam ustvarja te žalostno-mrke tragedije. Človek mora že ob rojstvu občutiti nasilno razliko med »višjim« in »nižjim«, ki ji ni vzeta za merilo duhovna, ampak materialna podlaga: denar! S kakšno slabo prikritim zaničevanjem pišejo listi dan za dnem o mladih beračkih, ki se klatijo okrog, ljudem v nadlego, sami sebi v zlo. In nihče ne pomisli, da so to vendar tudi ljudje in člani človeške družbe, ki ima do njih v zadnjem jedru iste obveznosti kakor do sinov takih ljudi, ki jim je ob rojstvu prizvanjal zvenket zlata. Pa stopite v naše šole! Vsak dan lahko slišite, kako naši vzgojitelji, večinoma kmetški in delavski sinovi in hčere, hrulijo siromašnega študenta, ki nima 2—3 dinarjev za zvezek ali ubogih mesečnih 50 par za mesečno članarino tega ali onega društva:

»Če nimaš denarja, nikar ne študiraj!«

Kakor da je izobrazba prednostna pravica zlata, ne pa — talenta! Če tako ravnaajo vzgojitelji, kaj naj potem pričakujemo od množice?!

To je ena plat, druga ji je podobna. Otroci imovitih staršev je danes kljub vsemu bese-dičenju o skupnosti vzgajani in vzgojeni kot svet zase, ki mu je dosegljivo in dovoljeno vse. In ker je tako vzgojen, mu zmanjka tal v

trenutku, ko mu zmanjka denarja ali pa ko naleti na oviro, ki ni premagljiva z denarjem.

Tak primer je bil pri Govediču. Premož-nih staršev fant je bil vajen — vsaj kakor pripovedujejo znanci — razsipavati in živeti preko svojih razmer. Po odslužitvi kadrskega roka ni dobil več dela, denarja ni bilo. Spor z domom mu je položaj še zaostрил — in kata-strofa je bila neizogibna. Ali mu pade taka ali taka žrtev v plen, to je bila samo stvar usode in slepega naključja. Denar je pomenil razvajanemu fantu začetek in konec življenja. Tako je bil vzgojen in tako je danes vzgojenih na tisoče mladih ljudi iz »boljših« družin.

Ko denarja kakorkoli zmanjka, pride zločin. Če denar naleti na vrednoto, ki se mu postavi v bran, pride zločin. Tako vidimo, da je med Govedičevim mariborskim zločinom in med zločinom inženjerja Stojanovića v Beogradu (glej poročilo »Krvava drama v Beogradu« v današnji številki!) strahotna notranja povezanost.

Kakor v obeh primerih obsojamo oba zlo-činca, tako moramo priznati, da sta oba zlo-činca žrtvi vzgoje, ki jima jo je dala družba.

Smrtna obsodba v Mariboru in sodba, ki jo je s strelji izrekel nesrečni oče v Beogradu, to sta dva strašna krika, ob katerih se mora družba zdrzniti.

Ali pa smo mar res že tako propadli, da enega Govediča obsodimo na smrt na vešalih in si hkratu vzgajamo na stotine novih? Da hočemo enega Stojanovića linčati in pred tisočermi drugimi klečeplazimo?!

Da ne bo prepozno...!

Življenje posameznika kakor večjih sku-pin ljudi postaja čedalje klavrneje, z vseh strani obdano z neko negotovostjo, proti vsem pa zato zavarovano s skrajnim nezaupanjem.

Gorje onemu, ki računa na poštenje da-našnjega človeka, kajti v 90% bo bridko raz-očaran. Morda bo še eden ali drugi nekaj časa pošten — kar je najbolj običajna, pa tudi najbolj nevarna metoda. Tak človek je v za-četku samo zato pošten, da nas v prvi ugodni priliki temeljiteje »obrne«...

Ker je na svetu pač tako, da samo iz po-edincev nastajajo skupine, se vse slabe kakor dobre lastnosti kar avtomatično prenašajo od posameznikov v družine, organizacije... Ka-kršna je večina posameznikov, taka je torej tudi družina, organizacija, narod ali država.

V takem razpoloženju je človeštvo zašlo v mlakuže splošne moralne propalosti — kjer tone v medsebojni borbi, namesto da bi se slož-no podvrglo navodilom peščice onih, ki se stoje na bregu poštenja, pravice in resnice. Od tu-jim sicer mečejo rešilne vrvi, toda vsakokrat so sami v nevarnosti, da jih masa potegne s seboj v metež — če vrvi pravočasno ne spuste. Ne da bi jim služila taka sredstva v rešitev, ampak porabijo jih za zanke, namenjene vra-tovom nasprotnikov... Niso redki primeri, ko vprav rešitelju (za njegov plemeniti nagib) pade okrog vratu ona vrv, s katero je mislil rešiti nesrečneža — če neče tudi sam postati »aktiven« borec v tej nesramni borbi...

Ali v takem položaju moremo upati, da se ta nečastni boj konča drugače kakor s tem, da bomo poginili vsi v blatu moralne pro-palosti?

Da! Še lahko upamo, da se nam posreči rešiti večino vseh onih, ki so sicer zapisani neizogibnemu poginu! Ni še vse izgubljeno; če pravočasno složno poprimemo vsi, ki še stoje na trdnem bregu moralnih vrednot!

Samo ti imajo namreč možnost, da trdno zabijejo steber zakonitosti v breg neoporečene morale, ga ograde z močno ograjo predpisov, preko nje pa vržejo za steber zakonitosti pri-trjene vrvi. S korobačem pravice v roki naj uravnavaajo reševanje poedincev in vsakega, ki se bo skušal rešiti z odrivanjem drugega, naj zabijejo v blato, da se ne bo nikdar več prikazal iz njega...!

Edino na ta način je še mogoče okrepiti avtoriteto moralnega stališča — vse drugo pa pomeni samo zavlačevanje in poslabšanje že itak nevzdržnega splošnega položaja.

Tine.

Krvava drama v Beogradu

Beograd je te dni doživel krvavo družinsko dramo, ki priča o propalosti tiste gospode, ki misli, da ji je vse dovoljeno.

Sin beograjskega bogataša, inženir Svetozar Stojanović je omrežil brhko Milo Dimitrije-vičevo, hčerko uradnika Žike Dimitrijevića. Ob-ljubljal ji je seveda zakon, ko pa je dosegel, kar je hotel, je pustil dekle na cedilu, jo na vse mo-goče načine begal in plašil ter jo nagovarjal k samomoru. Razočarano dekle si je končno res vzelo življenje in podlež je upal, da je s tem vse končano in da si lahko poišče novo žrtev.

Prišlo pa je drugače. Že pri pogrebu je vzkliknil oče nesrečne mladenke: »Hčerka, tata te bo maščeval!« Inž. Stojanovića so zaprli. Čez teden dni je prišel dekletov oče na sodišče, sto-pil v sobo preiskovalnega sodnika, ki je vprav tedaj zasliševal pohotnega inženirja, in začel streljati. Oddal je nanj 4 strele, 3 pa je sprožil proti sebi. Ubogi oče, ki je na tako strašen na-čin maščeval čast svoje hčere in družine, je bil takoj mrtev, inž. Stojanovića pa so morali pre-peljati v bolnico in še — živi.

Pogreba nesrečnega očeta so se udeležile nepregledne množice. V jeznih vzklikih so dajale duška svojemu ogorčenju nad podlostjo inž. Sto-ja-novića. Policija je komaj preprečila množici, da ni navalila na bolnico in linčala »zapeljivca«.

Preiskava proti Stojanoviću se nadaljuje in je že doslej ugotovila, da nesrečna Mila ni bila edi-na žrtev tega zapeljivca. Oglasilo se je več de-klet, med njimi celo ena iz — Berlina. Trage-dija Dimitrijevićeve družine je tem večja, ker je poleg tega, da je v enem tednu izgubila hčerko in očeta, Milina sestra jetična in se zdravi v Topolščici. Nesrečni oče ji je še malo pred smrtjo poslal nekaj denarja, zdravnike pa v po-sebnem pismu prosil, naj skrivajo pred njo čas-nike, da ne bo izvedela, kaj se je zgodilo z njeno sestro. Ubožica še sedaj ne sluti, da ji očeta in sestro že krije črna zemlja.

Žalostna slika propasti

Celjan Alojz Mejanšek je v Zagrebu kupčeval
z — dekleti

Kakor poroča beograjsko »Vreme«, je za-grebska policija prišla in zaprla nekega Alojza Mejanška iz Celja, ker so mu prišli na sled, da na preklan način zavaja mlada dekleta in jih peha v močvirje propalosti.

Kmet Valenta Večerić iz pregradskega sreza je javil oblastem, da mu je izginila hčerka Vil-ma. Na ta način je prišla umazana zadeva na dan. Policija je našla Vilmo Večerić v Splitu v stanovanju neke ženske, kamor jo je pripeljal brat dotične.

Tako so ugotovili, da drži sled v splitski nočni lokal »Šangaj«, a nadaljnje poizvedovanje je odkrilo, da je pripeljal to in še nekaj drugih deklet Anton Mejanšek z nekimi pomagači.

Mejanšek je razpredel svoje mreže po Za-grebu in z njimi lovil žrtve. Dekletom je ob-ljubljaj lepe službe, kjer bodo poleg plače imele še prosto stanovanje in hrano. Kupoval jim je tudi obleke ter jim dajal tudi podrobna navodila, kako se morajo ravnati v bodoči službi. Ko jih je tako popolnoma omamil, jih je odpeljal v Split, kjer so spoznale, za kakšno »službo« so namenjene.

Za zdaj je policija našla tri take Mejanškove žrtve. Preiskava pa se še nadaljuje. Mejanšek je skraja vse tajil, kasneje pa je priznal in tudi povedal, na kakšen način je lovil dekleta.

Ljudje se zgražajo nad to umazanijo in se le čudijo, kako je mogla tako dolgo ostati pri-krita. Mi pa opozarjamo zlasti slovenska de-kleta, ki morajo za kruhom po svetu: »Bodite previdne in ne zaupajte se neznanim ljudem, posebno pa ne takim, ki vam obetajo preveč ugodnosti! Za vabljenimi obljubami tiči vedno kaj smrdljivega gnoja, a po toči zvoniti je pre-pozno.«

Ne samo čaj... ..

„Naš čaj“

je najboljša domača
zeliščna-krepilna pijača.

NAS ČAJ
dobite v spec. trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Doma in drugod

Teden domače politike

Narodna skupščina

Verifikacijska debata o onih narodnih poslancih, ki bi naj prišli v narodno skupščino mesto obsojenih poslancev Damjana Arnautovića, Dragiše Stojadinovića, Vasilije Trbića in Dragiše Milovanovića je trajala še v ponedeljek.

Debata je bila mestoma prav živahna in burna. Pred debato je bilo vloženih več nujnih interpelacij. Poslanec Voja Lazić je zlasti zahteval od predsednika skupščine pojasnila, zakaj izhajajo v listih tako pomanjkljiva in netočna poročila o sejah narodne skupščine. Zahteval je, naj predsedstvo skupščine napravi primerne korake, da bodo listi lahko objavili točna poročila in da bo javnost pravilno poučena o delu v narodni skupščini.

Predsednik Čirić je izjavil, da nima nobenega vpliva na objavo teh poročil. Priznal pa je važnost svobode tiska in točnega obveščanja javnosti zlasti v političnem življenju.

Govorila je še vrsta drugih poslancev, izmed katerih so bili nekateri v svojih govorih posebno ostri.

V ponedeljek je bil skupščini sporočen načrt zakona o spremembi in izpolnitvi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov.

Nujnost zakona je v obširnem in temeljitom govoru utemeljeval poslanec Milan Mravljje. Obširno je govoril o posledicah, ki se že sedaj kažejo radi takega načina obravnavanja kmetijskih dolgov. Orisal je položaj, v katerega bodo prišle kreditne zadruge in drugi zavodi zlasti v dravski banovini, opisal pa tudi neugodne posledice za kmete same. Podal je zgodovino zadružništva v Sloveniji in naglasil ogromni pomen zadružnega gospodarstva ravno za to pokrajino. Skliceval se je na soglasne ugotovitve in predloge, ki jih vsebujejo resolucije zadružnih zvez in drugih interesiranih organizacij in korporacij. V Sloveniji je 475 kreditnih zadrug, od katerih je že do sedaj zahtevalo zaščito 240. To število bo naraščalo od dneva do dneva. Nujno potrebno je zato, da se stori nekaj pozitivnega za sanacijo denarnega zadružništva, in ravno ta namen ima predloženi zakonski načrt. Zato zahtevajo predlagatelji za njega nujnost.

Z glasovi večine je bila nujnost odklonjena in se bo zakonski načrt reševal po običajnem postopku, kakršnega predpisuje skupščinski poslovnik. Verifikacijska debata je bila nato v ponedeljek zaključena.

V kolikor nam bo dovoljeval prostor, bomo o nekaterih interpelacijah, ki utegnejo zanimati tudi krog naših čitateljev, po možnosti še kaj poročali v prihodnjih številkah.

V ponedeljek so bili izvoljeni tudi odbori za proučevanje zakonskih predlogov o pooblaščenih inženjirjih, o obvezni delovni službi, o sladkovodnem ribarstvu in o mednarodnem dogovoru med Jugoslavijo in Vatikanom to je o takozvanem konkordatu.

»Narodni val«

Leta 1927. je pričel izdajati pok. Stepan Radić list »Narodni val« kot idejno glasilo b. Hrvatske seljačke stranke. Po Radićevi smrti je »Narodni val« prenehal izhajati. Te dni bomo, da bo pričel Radićev sin Vladimir ponovno izdajati »Narodni val«.

Predsednik zbornice za TOI

V petek se je vršila prva seja novoizvoljenih svetnikov zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Dnevni red prve seje so bile volitve

predsednika in podpredsednikov za posamezne odseke.

Volitve predsednika so bile zelo napete zato, ker so se že kandidati za zbornične svetnike postavljali z ozirom na bodočega predsednika zbornice. Zaradi tega se je izid predsedniških volitev pričakoval z veliko napetostjo ne

Ivan Jelačin

samo v zainteresiranih krogih članstva zbornice za TOI, temveč tudi v vsej slovenski javnosti.

Kandidata sta bila dva. Prvi je bil dosednji predsednik g. Ivan Jelačin, drugi pa g. Ivan Avsenik. Za predsednika je bil izvoljen zopet g. Ivan Jelačin z 29 glasovi proti 28. Torej z enim glasom večine.

Za podpredsednike so bili izvoljeni gg. Konrad Elsbacher, Ivan Ogrin in Rihard Skubec.

Dejstvo, da je bil kljub vsemu za predsednika izvoljen odlični slovenski gospodarstvenik g. Jelačin, je šlo nekaterim osebam močno na živce. Kdor pa pozna izredne sposobnosti in nepristransko, procvitu in prospehu TOI zbornice posvečeno delo g. Jelačina, je njegove ponovne izvolitve prav v teh razmerah posebno vesel in more le častitati izvoljenemu predsedniku in vsem, ki so mu možato zaupali svoj glas.

V svojem govoru, ki ga je imel g. predsednik po izvolitvi, je ponovno dokazal, da je res mož na svojem mestu, ki se ne ozira niti na desno niti na levo, ampak odločno zastopa pravice članstva TOI, ki ga je postavilo na čelo te važne gospodarske ustanove. In takih mož potrebuje naš čas!

Trgovinska pogodba z Madžarsko

Te dni je bila podpisana nova trgovinska pogodba med našo državo in Madžarsko. O tem je bilo izdano službeno obvestilo (komunike), ki pravi med drugim:

Trgovinski promet z Madžarsko je zadnje čase trpel zaradi kupičenja naših vezanih terjatev na Madžarskem in zaradi težkoč, ki jih je neurejenost plačilnega prometa ustvarjala v medsebojni trgovini. Novi dogovor odstranja obstoječe težkoče in ustvarja ugodnejše pogoje za trgovanje med obema državama.

Novi aranžmani imajo načelo kompenzacije za osnovo naše trgovine z Madžarsko, vendar se občutno poveča kontingent, ki smo ga doslej uživali na Madžarskem. Za drva bo redni kontingent ostal isti, to je 50.000 ton na leto, za oglje se poveča od 4.800 na 6.000 ton, za gradbeni les od 27.000 na 35.000 ton. Določeni so tudi kontingenti za naše sadje, ribe, kmetijske izdelke i. t. d.

Izrednih kontingentov smo dobili 30.000 ton za drva, 5.000 ton za oglje, 18.000 ton za gradbeni les in 180.000 železniških pragov. Toda pogodba določa, da se bodo izredni kontingenti dovolili samo tedaj, če se s povečanjem madžarskega uvoza v Jugoslavijo omogoči izboljšanje trgovinske bilance.

Nova pogodba velja za leto dni, toda podaljšala se bo še za leto dni, če se ne odpove tri mesece pred potekom prvega leta.

Privilegirana agr. banka poziva

Zaščiteni kmetje, katerih dolgovi so z uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov prešli na PAB, se opozarjajo, da se, če tega že zdaj niso storili, brez odloga odzovejo pozivom, ki so jih dobili od svojih dosedanjih upnikov, denarnih zavodov in kreditnih zadrug, in da na podlagi sprejetega obračuna prvi dolžni obrok takoj pošljejo neposredno PAB po čekovnem računu Poštne hranilnice, Beograd, št. 51.200. V kolikor teh pozivov še niso dobili, imajo dolžniki, katerih dolgovi denarnim zavodom in kreditnim zadrugam presegajo 25.000 din, poslati PAB del svojega sedanjega dolga na račun prvega odplačila, ostali dolžniki naj pa pošljejo desetino svojega na polovico znižanega dolga.

Dolžniki lahko pošljejo PAB takoj tudi večje zneske od prvega obroka, ali celo izplačajo ves dolg. Na hrbtu poštne položnice naj napišejo krstno ime in priimek pošiljalca (in očetovo ime), na čigavo ime se dolg glasi, bivališče s hišno številko, okraj in ime ter sedež upniške ustanove, ki so ji doslej dolgovali. Potrdila o plačilih, ki jih dobe na pošti, naj dolžniki shranijo kot dokaz o plačilu obroka, ker banka o prejemu denarja ne bo izdajala posebnih potrdil.

Vsi dolžniki se opozarjajo, da bodo, če ne bodo tako ravnali, kakor plačilni pozivi zahtevali, enkrat za vselej izgubili pravico do olajšav te uredbe. Od takih nerednih dolžnikov bo PAB brez odloga zahtevala izterjanje vsega zneska po prisilni poti preko davčnih uprav. Tako bodo dolžniki morali plačati še kazenske obresti in stroške izvršilne izterjave davčnih uprav, kar gre vse samo njim v škodo.

Naš izvoz v Francijo

Po naših zahtevah bi moral naš izvoz v Francijo znašati letno 250 milij. din, uspelo pa nam je osigurati si izvoz v znesku 300 milij. din, zaradi velikega zanimanja Francozov za našo pšenico.

Francija je namreč zahtevala od nas, da ji prodamo večje količine pšenice, toda nismo je mogli zaradi naših angažmanov drugod prodati več kot 5000 vagonov. Vrednost izvoza 5000 vagonov pšenice cenijo na 42 milij. din, vrednost izvoza v novih kontingentih cenijo na 30 milij., koruze na 22, fižola in ovsa pa po 5 milij., slive 2 milij., jabolka (prihajajo v poštev samo slovenska jabolka, 1000 ton) 1 milij. frankov itd. Skupno vrednost povečanih kontingentov cenijo na 96 milijonov frankov.

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan teden, ta vsa tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

Vojnik. Upravni odbor Društva kmetijskih fantov in deklet je na svoji 11. redni seji dne 18. t. m. določil svoj redni občni zbor za 10. januarja 1937. Čas, kraj in dnevni red objavimo v eni prihodnjih števil.

Rodilo se je Dete...

Janez Hrast:

Božična pesem

Zavit je svet v meglo in kri
in v mraz in strast prepira,
ves v bolečinah se topi,
v sovražstva morju umira.

Nikjer vodnice zvezde ni,
ki bi nam pot kazala,
z beraštvom, žulji in skrbmi
je sreča nas obdarovala.

V to črno noč, v strupeni mraz
je planil Bog, da reši nas.
Kdo v snegu mu izhodi gaz,
da mogel priti bo v naš čas?!

O, ni v palačah teh ljudi
in ni jih na višinah,
le kmetška mati jih rodi
in hrani v bolečinah.

Prižgimo torej v srcu luč
ponosa, vere vase —
in božič nam prinese ključ
za vrata v boljše čase!

† Dr. V. Rožič:

Na sv. večer v risu!

Pred 40 leti sem bil drugošolec — toda že v 17. rojstnem letu. Zdrav, svež, krepak in poln vseh lepih načrtov sem prodirno gledal v temno in nejasno bodočnost. Doma nas je bilo sedem otrok, a pet jih je že pomrlo. Trdo smo delali na domačem gruntu, tudi jaz, čeprav študent. Toda grunt je skop, pa tudi dobrotljiv. »Če ne boš ti mene, bom jaz tebe,« drl, namreč, tako pravi star kmetijski pregovor. — Mati vdova se je ukvarjala z zadolženim posestvom in sedmimi otroci. Komaj je spravila skupaj za davke in obleko. Bila je modra, varčna, pridna in bistrovična gospodinja. Naučila nas je dela, samozataje in varčevanja v obleki in denarju. Toda kam s sedmimi mladoletnimi otroci? Prvi dobi grunt, ostali malo doto. Ze kot otrok sem se te hude stiske zavedel. Zato sem kot vzgojen analabet — šole tedaj pri nas še ni bilo, — »ušel« v šolo že 13 let star. — In nikdar mi ni bilo tako žejno duhovno oko kot drugošolecu. Rad bi bil videl svojo in svojcev bodočnost. Poznal sem narodno vražo o hoji ali poti v ris.

Mrak je zajemal vas in znočilo se je. Mati so vsuli v ubit lonec žareče žerjavice, starejši brat se je odkril, prijel lonec, začel moliti in jaz za njim z blagoslovljeno vodo v roki. Poka-

dila in blagoslovila sva vso hišo, tleč, svinjak in vsa gospodarska poslopja. Jaz sem za bratom škropil z blagoslovljeno vodo.

Po kadilu smo prižgali luč in večerjali mrzlo večerjo — kuhane hruške in češnje. — Po večerji so bratje in sestre začeli delati jasele v velikem hišnem kotu. — Jaz sem se polagoma neopaženo izmuznil iz hiše.

Vse je bilo že pripravljeno, skrito pred hišo za skladišnico drv: motika, kramp, rožni venec in blagoslovljena voda.

Srčnost, pogum, korajža velja! — Skozi vas po stezi navzgor na Sedovec, na križpot, kjer se stekajo in križajo pota štirih župnij: moravške, dobske, ihanske in šenthelenske! To je na vrh Rebri — na Sedovec — pri starem Brajdeževem znamenju. — Zasopel sem se po bregu navzgor. Nič nisem slišal, nič nisem videl. Bil sem kakor v omotici. Vse je bilo tiho in skrivnostno okrog mene, vendar se mi je zdelo, da vse živi in govori ter se mi zlobno reži. Grmovje se mi je zdelo silno črno, a pota bela in svetla, dasi je vladala tema kot v rogu.

V imenu božjem — začnimo! Izberem si sredino križpotij, zarišem krog — ris, pripravim orodje in blagoslovljeno vodo, da bo ob uri prikazni duhov vse v redu.

Skrivnostno doneče, votlo bobneče začne biti kladivo v cerkvenem stolpu — enajsto uro — uro duhov, prikazni zakladov in razkrivanja bodočnosti in sreče. Začnem moliti, se prekrižam, poškopim prostor z blagoslovljeno vodo in stopim v ris! ne slišim nič, ne vidim nič — Prislunhem še bolj! — Zdi se mi, da sem na drugem svetu. Vse vidim in slišim, kako v sosedni vasi zabijajo žeblje v krsto, vidim brata, da gre k vojakom — na vojno — vidim brate, ko se poslavljajo, na potu v Ameriko... Gledam čez kamniške planine na Koroško, se bi-jem tam po shodih z narodnimi sovražniki, se skrivam pred njimi, ker mi strežejo po življenju. — Vse, vse, prav vse vidim: mladi rod vslaja, vojno vidim, vihar grom, ogenj, kri, mrtvece; bratovo smrt — — Vse se je zgodilo: — gledal sem mrtvece, videl ogenj na fronti in bombe ob Soči. — Brat — družinski oče — je padel na fronti — rodni dom se je sesul, žena njegova znorela — vse je prešlo na tuje.

Zdramil sem se v risu — trd in mrzel kot led. Motika in kramp, rožni venec z blagoslovljeno vodo — vse mi je odpadlo, da nisem vedel in ne čutil — kdaj in kako! — Pozabil sem na zaklad! Kot vihar so me nesle noge domov, da nisem čutil tal pod seboj, a na vasi sem zašel v sosedovo hišo. Družina je bila zbrana okrog jasele, vsa srečna, zadovoljna, brez strahu.

»Tine, kaj ti pa je, da si tako bled?« — »Nič, samo strah me je.« — Vse oči so buljile vame. Zdaj sem šele spoznal, da sem pri sosedovih v tuji hiši!

Težko, počasi sem šel domov. Zagleda me brat Pavle. »Tine s teboj se igra sveti večer. Ves si spremenjen.« — Sedel sem tiho za mizo in se zagledal v domače jasele, zadremal in zaspal.

Pozneje mi je brat Pavle, kateremu edine-mu sem zaupal svojo pot v ris, pripovedoval, da sem v sanjah govoril:

»Ljudje, delajte! Vaše zveličanje je v delu. Ne iščite zakladov po risih v temnih nočeh. Zaklade imate doma v grudi, na polju, v gozdu v hiši, v srečni družini. Ne prepirajte se med seboj, temveč ljubite se kot bratje in sestre ter bodite dobre volje — kakor angeli na sveti večer! —

Naš ris bodi: Naša vas, naša gruda, srečna družina in domovina!

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

Največja izbira!

Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Roža skrivnostna...

Roža ali gartroža, kakor ji pravimo pod vplivom nemškega imena (Gartenrose = vrtnica), je danes med nami tako udomačena in priljubljena cvetlica, da se nam ne zdi čisto nič čudnega, če slišimo duhovna peti pri litanijah Mariji v čast:

»Roža skrivnostna —«

Kdor pa se poglubi v zgodovino te ljubke in nežne cvetke, se mu razgrne knjiga, ki zgovorno pripoveduje zgodovino človeštva. Slika nam boj dveh kultur, predkrščanske in krščanske. V tem boju je igrala pomembno vlogo vrtnica ali roža. In kakor je bilo že videti, da jo bo krščanstvo kot izrazito podobno paganskega pojmovanja življenja zavrlo, tako je roža vendar — zmagala in si priborila nazaj vse časti, ki jih je nekdaj imela.

Človek starega veka, torej kulturni človek predkrščanske dobe, je pojmoval življenje čisto drugače, kakor ga je pozneje začelo tolmačiti krščanstvo. Njemu ni bilo tuzemsko življenje samo prehod in nekaka priprava za popolnejše, duhovno življenje po smrti, ampak vrednota sama zase. Sicer je tudi njegovo versko pojmovanje poznalo posmrtna nebesa (elizij) in pekel (tártar), toda oba ta dva pojma sta le blede in megleno živela v pestrem gaju tedanjega verskega občutja.

Tem više pa je tedanji človek cenil življenje na zemlji. Zato je s posebno skrbnostjo negoval svoje telo in ga uril in vadil, da se je čim lepše in popolnejše razvilo. Živa podoba dovršene lepote in tako pojmovanega življenja je bila tedanjemu človeku — vrtnica. Kot taka je bila tudi posvečena Afroditi, boginji ljubezni in lepote.

Venci iz vrtnic so krasili čela slavnostnih gostov pri pojedinah na rimskem cesarskem dvoru in po hišah bogatih patricijev (plemičev). Stari so namreč verjeli, da taki venci varujejo ljudi pifanosti. Z vrtnicami si je krasil glavo svečenik, preden je stopil v tempelj, z vrtnico so bili okrašeni kipi in sohe bogov. Pri sprevodih so ljudje rože posipali po cestah in zmagoslavne vojskovodje so sprejemali z rožami.

Tako je bila v časih ta cvetlica, da je cesar Heliogabal spal v postelji, ki je bila pregrnjena s previdno zloženimi rožnimi listi, za vzglavje pa je imel blazinico, polno svežih vijolic. Cesarica Kleopatra si je dala v svoje sobane vati na debelo nasuti rož, čeznje pa razpeti mrežo, da se je potem z nogami skozi mrežo le prav lahko dotikala dišečega cvetja. Cesar Nero je dal za neko slavnost sredi zime pripeljati z najbolj brzimi ladjami iz Egipta toliko rož, da je plačal zanje celo tono (tisoč kilogramov) zlata.

Tako je torej tedanji človek ljubil rožo, ki ga je res spremljala od zibel do groba. Vse življenje se je človek krasil z rožami in celo grmade, na katerih so sežigali mrličje, so okraševali z venci iz vrtnic. Da bi v nobenem letnem času ne pogrešali te tolikanj priljubljene cvetlice, so dali Rimljani v Egiptu, ki so si ga podjarmili, ob vsem spodnjem Nilu zasaditi rož. Najbolj rodovitne pokrajine tam in doma, torej v današnji Italiji, so bile spremenjene v rožne vrtove. Tako daleč je segalo to oboževanje vrtnice, da je narod radi tega močno godrnjal, kadar je kje izbruhnila lakota.

Roža je bila torej živa podoba paganskega veselja do življenja.

Z razpadom stare kulture in z nastopom krščanstva se je morala umakniti tudi roža. Oznanjevalci nove vere so videli v njej življenjsko podobo paganstva. Zato so jo za-

tirali z enako srditostjo, s kakršno so rušili malike ali sekali paganom sveta drevesa okrog njih templjev in v svetih gajih. Krasne rožne vrtove v Paestumu so tako popolnoma zatrli, da je pozneje kazala tam svoje uboštvo gola, močvirna in z mrzlico zakužena pustinja. Povsod, kamor je segla moč krščanstva, se je morala roža umakniti. Tako je že vse kazalo, da bo morala ta nedolžna cvetka popolnoma izginiti s površja zemlje.

Kakor že večkrat v zgodovini pa se je pokazalo tudi sedaj, da je narava nepremagljiva in se samo poredno smeje človekovemu prizadevanju. Roža je bila močnejša kakor vse človeško sovraštvo. Polagoma in potihoma, zato pa prav kmalu se je utihotapila tudi v — krščansko družbo. Sicer ni mogla in smela več nastopati kot podoba bujnega življenja in ljubezni do njega, zato pa je sprejela bolj ponižno vlogo. Postala je — zdravnica. Ker je niso smeli gojiti radi njene lepote in opojnega vonja, so jo ljudje začeli negovati zavojo njene zdravilne moči. Pridelovali so iz nje rožni balzam, rožno mažo in rožno vodo, kar vse so uporabljali kot zdravilo proti različnim boleznim.

Ker torej šibka cvetka ni mogla zmagati v odkritem boju, se je zatekla k zvijači. Kot zdravilo seveda ni imela nič več oprava s paganstvom, ampak je že postala božji dar. Spričo tega se je tudi lahko vrnila na vrtove kristjanov, kjer pa je kmalu pokazala svojo pravo naravo. Naglo je iznova osvojila človekovo srce. Spet je pomenila ljubezen in slast in veselje do življenja. Pesniki so jo začeli opjevati in prisposodijati svoje izvoljenke z njo in ljubeči so si jo poklanjali v znak svoje ljubezni. Spet so se jeli širiti rožni vrtovi in vedno snujoča človekova domišljija je ustvarila polno pravljico o roži, podobni življenja, ki jo predrami vitez, toplo sonce. Pri vseh narodih imamo polno takih pravljic v nebroj različicah — znak, kako je v krščanstvo zmagovito prodrla — roža paganka!

Posebno je zrastle roža v veljavi za časa križarskih vojev. Križarji so prinesli iz prastare domovine vrtnic, iz Perzije rože damaščanko. V Širasu v Perziji namreč posebno izvrstno uspevajo vrtnice in se razrastejo debela v prava drevesa. Po cele milje daleč se razprostirajo tam rožni vrtovi in vonj tega cvetja je opajal že slavnega pesnika Hafisa, ki je ob njem pel, da čuti nebeske sladkosti.

Cerkev je tudi sama potrdila to novo zvezo rože s človekom. Cvetlica, ki je nekdaj krasila boginjo ljubezni Afrodito, je sedaj bila poklonjena Mariji. Nešteto Marijinih slik in kipov krasijo vrtnice, z Marijinih oltarjev se širi njen vonj. In ko pobožna duša kliče v lavretanskih litanijah »Roža skrivnostna«, se ji niti ne sanja, da so pred več kot dvema tisočletjema paganska srca tako vriskala Afroditi, boginji bujne ljubezni in lepote.

Kakor nekdaj, spet spremlja danes roža človeka od zibel do groba. Dehtečega šopka se razveseli mlada mati, ko prvič sliši zajo-kati svoje dete. Ko gre otrok prvič k obhajilu, ko gre k birmi, ko se v fantu ali dekletu prvič vzdrami klic ljubezni, vedno je roža zvesta tovarišica in spremljevalka. Na svatbi in pri slovesnostih, pri procesijah in sprevodih jo srečujemo, v ponosnih stolnicah je enako doma kakor v vaških cerkvicah, oko brhkega kmetskega dekleta se

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celo naši izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvedu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnika nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

je enako razveseli kakor oko najbolj razvajene dame. In celo na zadnji poti, ko se človek vrača v naročje matere zemlje, ga spremlja roža s svojim vonjem in mu je celo bolj zvesta kakor ljudje: Roža se s človekom vred pogrezne v grob.

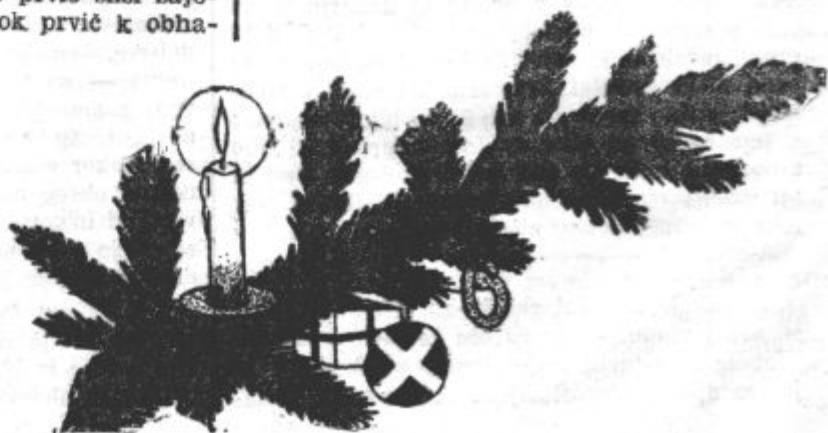
Ali ni čudovit življenjepis te dišeče cvetlice? Tri tisočletja in več: države so razpadle, narodi so izumrli, mogočna verstva so med tem izginila, roža pa je vzlic preganjanju ostala, kar je bila: človekova prijateljica in tolažnica. Tako naglo in tako popolnoma smo jo sprejeli od davno izumrlih narodov, da nismo niti svojega imena utegnili dobiti zanj, ampak jo imenujemo kar roža (iz latinškega rosa)!

In še več! Ne le da je roža ostala pri človeku. Prilagodila se je tudi popolnoma njegovemu načinu življenja, njegovi civilizaciji in kulturi. Tako imamo danes brez števila rožnih zvrsti, za vsako potrebo in za vsak okus. Imamo visokodebelne in nizkodebelne vrtnice, rožne grme, rože ovijalke in sobne vrtnice, rože lončnice, ki cveto vsak mesec. Imamo jih v vseh barvnih odtenkih od snežnobe do črnorode. In tega razvoja še ni konec. Leto za letom nam s križanjem nastajajo nove zvrsti in lahko rečemo, da je roža danes doma povsod, kamor je stopil beli človek. Saj cvete celo visoko gori na Aljaski, daleč na severu blizu večnega snega cvete vzlic kratkemu poletju posebna vrtnica, ki ima to posebnost, da pri njej ne diši samo cvet, ampak imajo enako močan in prijeten vonj tudi njeni listi.

In kakor se je naše življenje industrializiralo, tako je šla z nami tudi roža. Samo pomislite na razsežne rožne nasade v Bolgariji in na denar, ki ga prinaša tej državi roža z — rožnim oljem! Razen tega goje rože v velikih množinah na Angleškem (Brompton) in v Nemčiji (Sangerhausen), po Franciji, Italiji in v Egiptu. Tudi pri nas krasijo vrtnice parke, vrtove in okna, v času pa, ko mora rastlina počivati in ni njenega cvetja, spremlja človeka vrtnica v obliki rožnega olja in iz njega napravljenih dišav. Naj so roke žuljave od dela, naj se proseče sklepajo v molitvi ali naj objemajo ljubljeno bitje, roža nam je vedno enako ljuba in budi v nas dišave pomladi in življenja...

Kamorkoli pogleda človek v večno novo knjigo narave, se mu razgrne mnogo skrivnosti. In iz vsega diha neukrotljiva življenjska sila, ki je ne uniči noben vihar. Živeti, uspevati in rasti, to nam kliče vsa priroda, zlasti zgovorno pa njen cvetoči, tisočletni dar — roža skrivnostna.

(Po R. H. Francé: Die Welt der Pflanze.)

Zunanje - politični pregled

Čeprav je bil ta teden poln važnih dogodkov v zunanjem svetu, je vendar v Evropi prevladovalo zanimanje za Španijo. Razmere so v dolgem času krvavih bojov toliko dozorele, oziroma se toliko razkrinkale svetu, da vsi vemo, za kaj tu gre.

Španija

sama je v tem boju dejansko že zdavnaj stopila v ozadje. In kakor to čudno zveni, moramo ponovno naglasiti, da v tej najbolj krvavi državljanski vojni, kar jih pozna novejša zgodovina, ne gre več za tako ali tako Španijo, oziroma vsaj ne gre več samo zanjo, ampak za boj dveh svetov: fašizma in demokracije. Boj je torej iz ozkega notranje-političnega španskega okvirja prešel v idejno borbo, ki zanima in mora zanimati ves svet in seveda tudi nas.

V tej borbi se bori na strani zakonite španske vlade tudi tako zvana »mednarodna brigada«, ki obstoji iz 15 bataljonov po 3000 mož. Zanimiva je njena sestava: 4.500 vojakov in podoficirjev je iz Španije, 25.000 je Francozov, Belgijcev, Angležev in Rusov, 9.000 je Nemcev, Avstrijcev in Čehoslovakov, 6.500 je Poljakov, okrog 7.000 pa pripadnikov drugih narodnosti.

Ta pestra mednarodna družina dovolj zgovorno pojasnjuje, za kaj gre v Španiji.

Vojna sreča — kakor vsaka — je tudi v teh bojih opoteča. Franco je s svojo armado hotel in še hoče zavzeti Madrid, a se mu to doslej ni posrečilo. Vprav zadnja poročila vedo spet po-

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

CELJE LJUBLJANA MARIBOR

obrestna mera za vloge znaša

do 5%

za vloge in obresti jamči Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

vedati, da je bila armada generala Franca v nekaterih odsekih te dni precej občutno tepena. Na fronti Malagē so vladne čete napadle železniško progo, ki je bila v rokah belih, in pognale v zrak cel vlak vojnega materiala.

Kljub razgovorom in odboru za nevmešavanje po španski kaši rade mešajo vse velesile in potem druga drugi očitajo, da se ta ali ona ni držala dogovora. V Španiji so ruski, nemški in italijanski častniki, Nemčija pošilja tja celo častnike generalnega štaba. Tako se nam novo leto bliža v spremstvu nič kaj prijaznega občutja — da namreč nevarnost nove svetovne vojne še vedno ni odstranjena.

Kakor na skrajnem zahodu, tako se tudi na skrajnem vzhodu pripravlja žarišče novega prelivanja krvi.

Tibetski dalai-lama (vrhovni cerkveni in državni poglavar) je že letos spomladi dejal v nekem razgovoru poslaniku Združenih držav Sev. Amerike, da se bo bržkone nova svetovna vojna razvnela iz spora med Kitajsko in Japonsko, v katerega bo rada ali nerada morala poseči tudi Rusija. Pri nas se tedaj nismo dosti brigali za te napovedi eksotičnega verskega poglavarja, razvoj dogodkov pa kaže, da mož jako bistro gleda in tudi dokaj ostro in pravilno presoja položaj.

Kitajska, Japonska in Rusija

Kitajska obhaja letos 25letnico republikanske drž. oblike. Seveda v tej kratki dobi država ni mogla nadomestiti večstoletne zamude v napredku. Interesi raznih družabnih plasti se poleg tega močno križajo med seboj, zato država ne pride iz notranjih trenj in bojov. Razen tega manjka prometnih zvez in manjka organizacije,

Maršal Čangkajšek

Slika po
»Jutru«

kar vse spretno izkoriščajo tuje sile, zlasti Japonska, ki po svojih agentih in spletkarjih vedno išče prilike, kje bi zanetila nemir, da bi imela potem vzrok — posredovati in braniti svoje interese.

Za temi lepimi besedami se v resnici skriva samo japonski pohlep po zemlji. Japonski je ozemlje, večinoma otočje, ki je njena last, premalo. Prebivalstvo se naglo množi. Vzlic vsej skromnosti potrebuje zemlje in novih tržišč. Zemlje išče na azijski celini, na Kitajskem, ki ji je najbližja. V tem prizadevanju je Japonska ustvarila »samostojno« državo Mandžurijo in ji dala za vladarja nekdanjega kitajskega cesarja, ki ga je revolucija pred 25 leti odnesla s prestola. Mož je in mora zato seveda biti Japoncem hvaležen. Zato je »njegova« država tudi res samo — japonska kolonija.

Proti temu pa nastopata Kitajska in Rusija. Prva je smatrala in še smatra Mandžurijo za sestaven del lastne države, druga pa upravičeno vidi v japonskem prodiranju ogrožanje lastnih interesov na Daljnem vzhodu. Zato skuša Japonska po eni strani Rusijo kolikor mogoče izživati na vzhodu, torej v Aziji, na zahodu, v Evropi pa spletkariti proti njej in ogroziti njeno varnost. Plod tega prizadevanja je japonsko-nemška zveza, o kateri smo že poročali v našem listu. Zanimivo in za presojanje mednarodnega političnega razvoja silno važno je dejstvo, da je tibetski dalai-lama že spomladi v uvodoma omenjenem razgovoru napovedal tudi to zvezo.

Iz teh in takih spletk je nastal tudi sedanjí upor na Kitajskem, ki ga po našem mnenju najbolj pravilno presoja in ocenjuje Z. Balugdžić v beograjski »Politiki«. On namreč odklanja po Nemcih razširjeno mnenje, da bi bil upor

general Čangsueliana

rusko delo, čeprav zahteva mladi general enakopravnost za komuniste. Rusija ima na zapadu preveč odprtih vprašanj in ji v sedanjem trenutku kak oborožen spor na vzhodu ne bi bil prav nič dobrodošel. Verjetno je zato, kakor trdi g. Balugdžić, da ravna Čangsuelian na svojo pest in da zahteva priznanje komunistov samo zato, da bi okrepil in pomnožil

protijaponsko fronto

na Kitajskem. Maršal Čangkajšek, sedanji diktator Kitajske, je namreč dolgo živel na Japonskem, je bil večkrat deležen japonske gostoljubnosti, ko je iz političnih razlogov moral bežati iz domovine, pa mu zato mladi ne zaupajo več popolnoma in ga sumničijo — zvez z Japonci.

Iz take dalje in ob nezadostnih poročilih je težko presoditi, v koliko je ta sum opravičen. Vsekakor pa pričajo take razmere, da na azijskem vzhodu še dolgo ne bo miru in da se tam res pripravlja nova svetovna vojna, v kateri ne bo šlo več za male spore med narodi belega plemena, ampak za velikansko borbo med belim in rumenim plemenom. Po sedanjem stanju razmer se zdi, da tega odločilnega spopada ne bo mogla preprečiti nobena sila, vprašanje časa pa je, kdaj bo izbruhnil.

Čeprav so vsi ti dogodki krajevno silno daleč od nas, so vendar tudi za nas življenjsko važni. Utegne se namreč zgoditi — in skoraj gotovo se bo zgodilo — da bo v tem boju del belega plemena na strani Mongolov, torej rumenokožcev. Zakaj? Iz samega golega strahu pred Slovani, iz sovraštva do njih in iz pohlepa po njihovi zemlji.

Kitajski maršal Čangkajšek še vedno ujetnik.

Bilo je že videti, da bo spor na Kitajskem, ki je nastal radi upora generala Čangsueliana, v kratkem mirno urejen, pa se je zadnji čas položaj nenadoma zaostрил.

Maršal Čangsuelian je bil že pripravljen na sporazum in je že izdal nalog, naj ujetega Čangkajška izpuste, toda sedaj je prišlo do upora med njegovimi lastnimi četami, ki so se odhodu generala Čangkajška uprle. Čangkajšek je bil že na poti iz Sianfuja, kjer je bil interniran, v taborišče vladnih čet, ki je oddaljeno kakih 50 km, ko so ga znova napadle uporniške čete ter ga zopet proglasile za jetnika.

Vest o tem je izzvala v nankinških krogih veliko ogorčenje. Zet maršala Čangkajška, vojni minister Feng je takoj odpotoval na sever in sam prevzel poveljstvo nad vladnimi četami, ki so prekinile prej sklenjeno premirje ter takoj prešle v napad. Pri Vuasiengu je prišlo do bitke, v kateri so bili uporniki premagani. Vladne čete sedaj naglo prodirajo proti Sianfuju, da osvobodijo maršala Čangkajška.

Prerekanje zaradi odstopa kralja Edvarda

Angleški listi še vedno pišejo in razpravljajo o vzrokih odstopa bivšega kralja Edvarda. Zlasti so nezadovoljni z govorom canterburškega nadškofa, ki je po radiu izrazil svoje zadovoljstvo zaradi kraljevega odstopa.

Najbolj temeljit je v svojem ogorčenju spričo tega poslanec delavske stranke Villet, ki trdi, da so škofje in politiki kralja prisili k odstopu, ker so se bali njegovih socialnih reform, s katerimi je bivši kralj hotel pomagati revnemu ljudstvu.

V zvezi s tem so značilne vesti, da bo novi kralj Jurij VI. na vseh področjih stopal po potih svojega pokojnega očeta. Obdržal bo tudi očetovega tajnika, lorda Wigrama, za svojega tajnika in svetovalca. Zato so konservativni krogi z novim kraljem seveda močno zadovoljni, ljudje pa v množicah kupujejo spominske predmete za spomin na kralja Edvarda VIII.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenil

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Kmetška mladina

Vesele božične praznike

in srečno Novo leto 1937 želim vsem fantom in dekletom, včlanjenim v Društvi kmetijskih fantov in deklet širom Slovenije, posebno pa našemu domačemu društvu v Grahovem pri Cerknici! — Jakob Šilc, 6. četa 2. bat. 3. p. p. Pirot.

Novo mesto

Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet priredi v letošnji zimski dobi dva prosvetna organizatorična tečaja in sicer: za fante 16., 17. in 18. januarja 1937 in za dekleta 14., 15. in 16. februarja 1937. Oni tovariši, ki se za tečaj zanimajo, naj vložijo do konca tega meseca prošnje za sprejem v tečaj na naslov tajnika: Josip Udevič ml., Gor. Vrhevo 2, p. Mirna peč. Sprejetih bo tudi nekaj tovarišev iz krajev, kjer društva še ne obstojajo, in naj dotični, ki se za organizacijo kmetijske mladine zanimajo, vložijo prošnje. Isto kot za fantovski tečaj velja tudi za dekliški tečaj, le da je rok za vlaganje prošnje do 20. januarja 1937.

Sv. Jurij ob juž. žel.

»Društvo kmetijskih fantov in deklet« vprižori v nedeljo 27. t. m. ob 3. uri pop. v šolski telovadnici I. Redenškovo ljudsko igro s petjem: »Črna žena«.

Igra je vzeta iz kmetijskega življenja, za časa kmetijskih uporov in turških vpadov na Gorenjskem. Vstopnina običajna. K številnemu posetu vabi vse naše prijatelje od blizu in daleč društveni odbor.

Obenem želimo vsem tovariškim društvom v tej zimski dobi marljivega in dobro uspelega delovanja, kakor tudi vsem kmetijskim pokretajem prav prijetne božične praznike.

Celje

Na Štefanovo 26. decembra ob 8. zjutraj se vrši v klubovi sobi hotela »Hubertus« redna seja Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet. Seja bo obsegala naslednji dnevni red: 1. Sklepi zadnje seje. 2. Poročilo o seji glavnega odbora Zveze. Poroča Ivan Kronovšek. 3. Prosvetno organizatorični tečaji. 4. Tajniško poslovanje. 5. Delo okrožnih odborov. 6. Predlogi in slučajnosti. — Zaradi važnosti dnevnega reda je seja za vsakega odbornika obvezna!

Sv. Bolfenk pri Središču

Iz vrste rednih zimskih predavanj Društva kmetijskih fantov in deklet se bo vršilo v nedeljo, dne 10. januarja ob pol 8. uri (po rani službi božji) v bolfenski šoli predavanje iz kletarstva: »Ravnanje z novim vinom ob prvem pretakanju«, ki ga bo imel priznani vinarski strokovnjak gosp. dr. A. Brodar iz Ormoža. Istočasno bo tudi razgovor o novih pridobitvah v kletarstvu in o vinskih napakah. Vabimo vinogradnike, kletarje in vse, ki imajo opraviti z vinom, da se tega zanimivega predavanja v čim večjem številu udeležijo!

Vitan

Nekateri suroveži iz dobro znanega Društva kmetijskih fantov in deklet nasprotnega tabora so pred kratkim v temni noči popolnoma razbili in potrli lično tablo tukajšnjega društva, ki se je nahajala ob cestnem križišču pred gasilnim spraviščem na Vitani. Kaj so mislili s tem doseči? Da razbijejo društvo? Da zatrejo idejo? Morda! Toda s tem so pokazali le svojo — pokvarjenost. Vse to dela le zavist in slaba vzgoja! Vsi pošteni in trezno misleči ljudje jih bodo

za taka dejanja samo — prezirali! Društvo in njegovi člani pa bodo svoje delo opravljali nemoteno naprej po začrtani poti za napredek in procvit naše vasi in to tem bolj vajtrajno, čim večja polena se nam bodo metala pod noge! Kajti trdno smo prepričani, da bo tudi tega enkrat konec, iz selve bo pa postala žetev!

Kmetijski fantje.

Mlatič

Slovenske pravice v Avstriji

Tam nekje za vodo so se v Ljubljani še nedavno močno navduševali za krščansko avtoritativni režim v Avstriji, ki da bo tudi Slovencem privoščil njih narodnostne pravice na Koroškem.

Reči moram, da nisem nikoli nič kaj prida verjel tem vabljuvimi glasovom. Saj sem sam dolgo živel tam gori in poznam nemški živelj. Naj bo katolik, protestant ali brezbožnik, koroški Nemec vidi v Slovencu manjvredno bitje. Zato jih Slovenci tudi dobivajo po plečih, naj bo režim tak ali tak. Najhujši udarec pa je zadal slovenskemu življu vprav — sedanji krščansko avtoritativni režim.

Isti gospodje, ki so mu »tam za vodo« še pred kratkim prepevali slavo, točijo zdaj krokodilje solze. Varnostni komisar za Koroško, gospod Perko (kako pristno nemško ime!), je namreč razposlal vsem slovenskim kulturnim in prosvetnim društvom okrožnico, v kateri jih poziva, naj se prostovoljno razidejo.

Kaj so siromaki naše krvi v katoliški Avstriji zagrešili? Davke in doklade plačujejo, vojake služijo, lojalni so, vse je v redu, le — Slovenci so. To pa ni v redu. Zato je varnostni komisar pogruntal, da je vzgoja mladine dovoljena le domovinski fronti. Ker pa slovenske domovinske fronte ni, ne morejo obstajati slovenska društva, ki imajo kakorkoli kaj vzgojnega nadiha.

Kaj bodo slovenska društva napravila, ne vem. Po vsej bridkosti položaja, pri vsej premišljeni zavistosti imenovane okrožnice pa se vendar človek ne more ubraniti trpkega nasmeha: Krščanska Avstrija hoče zaviti vrat društvom krščanskih avstrijskih Slovencev, včlanjenih v Krščanski slovenski socialni zvezi.

Kaj pravite, kakšen je krščanski svet v takih kristjanih? Ali mi ve kdo povedati na to vprašanje tak odgovor, ki bi slovenski krvi onstran mej utrdila vero v slovenstvo in zupanje v krščanstvo? Ali pa je nemara res bolj važno, da zberemo še za kak zvon in ga pošljemo — ne morda na Koroško, ampak v Indijo, da bo vabil Inde v nebesa? Saj v nebesih ne bomo govorili ne v slovenskem ne v nemškem, ampak v angelskem jeziku. Tako nekako je pri neki priliki dejal slovenski škof Anton Martin Slomšek.

Seveda, dokler smo še daleč od nebeških vrat, bi radi ostali Slovenci. Kaj mislijo o tem gospodje, ki zdaj v Ljubljani pretakajo solze tam za vodo, črne tiskarske solze pod isto streho in na isti papir, na katerem so še pred kratkim poveljevali katoliško Avstrijo?

»EKONOM« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinjšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, specerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitškega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohne«, Vel. Kikinda, in Jelovšek, Vrhnika.

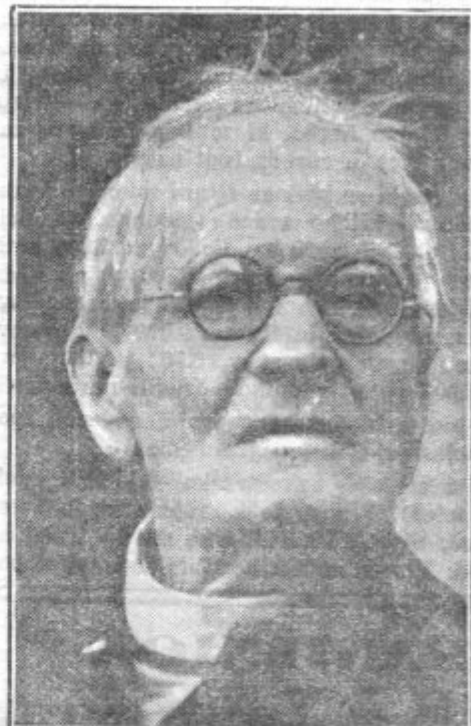
Strnjene vrste

»Vrste slovenskega ljudstva so strnjene,« piše »Slovenski gospodar«.

To mu rad verjamem. Dolgovi in bremena nas še niso nikoli tako peklensko tesno oklepali kakor sedaj.

Zato svetujem gospodom, ki niso »ljudstvo«, naj ne hodijo dražit osjega gnezda v to obupno strnjenost. Utegnilo bi se jim zgoditi, da bi jih kdo zamenjal s snopi ali škopniki, ker se v gneči kaj rade primerijo zamenjave.

Narodni borec in vzorni duhovnik

Na svojem dragem Okroglem nad Kranjem je le dni obhajal svoj 97. god in rojstni dan prelat g. Tomo Zupan, naš zaslužni in značajni narodni borec in kulturni delavec, ki je hkratu vzgleden in vzoren duhovnik.

Častitljivemu sinu slovenske kmetijske matere, ki je s svojim narodnim in kulturnim, pa tudi s svojim svečeniškim delom storil toliko dobrega za narod kakor malokdo pred njim, bo ostalo slovensko kmetijsko ljudstvo vedno hvaležno in bo v spominu slovenske zavesti trajno živel kot biser, ki sveti ne le sedanosti, ampak tudi daljni bodočnosti.

Častilec zaslužnega narodnega duhovnika se zato pridružujemo tudi mi v iskreni želji, da bi mu bila v častitljivi jeseni poleg zavesti, da je storil več kot mož je storiti dolžan, tudi hvaležnost vsega naroda tisto žarko sonce, ki bi mu zlatilo vse dni njegovega sadov, uspehov in bojov polnega življenja. Večna slava takemu sinu zdrave slovenske grude!

Dopisi

Velika štanga nad Litijo

Tovariš urednik! Dovolite tudi nam nekaj prostora v »Kmetiskem listu«, da tudi mi povemo, kaj delamo in v kakšnih razmerah živimo.

Reči moramo, da je bila letošnja letina prav slaba. V spomladi nam je uničila slana črešnje in napravila obilo škode na sadnem drevju. V jeseni nam je prežgodaj zapadli sneg uničil ajdo in druge pridelke, tako da smo bili udarjeni v spomladi in jeseni. Skrbi nas tarejo, kako bomo čez zimo preživeli naše družine.

Imamo »Kmetijsko podružnico«, v kateri so organizirani po večini vsi kmetje-gospodarji iz štangarske fare. Odbor podružnice s tovarišem Trčonom Francem na čelu skrbi za naše gospodarske potrebščine in za razne vloge v korist

kmeta. — Ocenili smo škodo in jo prijavili občini, banski upravi in davkarji ter upamo, da bodo naše prošnje na merodajnih mestih vsaj delno uslišane.

V času obstoja podružnice smo imeli v preteklem letu dobro obiskano razstavo v Štangi, v Litiji so pa na razstavi črešenj itd. člani štangarske podružnice dobili pohvalno priznanje in diplome. Preskrbeli smo svoječasno ljudem koruze, naročili sadno drevje, ovne itd. Iz tega je razvidno, da naša podružnica deluje in vrši važen gospodarski posel v štangarski fari — in tako je tudi prav. — Zelo umestno bi bilo, da bi se člani kmet. podružnice naročili na »Kmetški list«, katerega jim kot zagovornika kmečkih pravic toplo priporočamo.

Vam, tov. urednik, in vsem čitateljem »Kmetškega lista« želimo vesele Božične praznike in srečno novo leto z željo, da bi v bodočem letu zavladal božji mir po vsem svetu in sporazum med gospodarji na vasi. — V slogi je moč, naš razvoj in uspeh.

Mirna peč

Pri nas se gradi občinska cesta II. reda Mirna peč—Globodol. Za gradbo ceste je odobrila kralj. banska uprava 100.000 din; občinski odbor mirnopoški pa minulo pomlad 30.000 din, katere bo izplačal v 3 letih. Nerazumljivo se nam zdi, da »Domoljub« v svojih dopisih, odnosno njegov dopisnik o občinski podpori nič ne poroča in navaja samo podpor kr. banske uprave.

Blata imamo dovolj. Zato pa imamo drugega toliko manj. Pšenica je prav slabo obrodila, prav tako ječmen, rž in koruza, ajda, ki je lepo kazala, je pa podpal sneg in ni dala tistega pridelka kot bi ga sicer. V nekaterih vaseh pa jo je potolkla toča. Sadja tudi ni in vina je tudi bolj malo. Bomo morali piti več vode, tako bomo skozi celo leto trezni. Drugače, pa ne vem, kako bo. Za prodati ni kaj. Denarja ni nobenega. Treba je obuti in obleči družino, plačati zavarovalnino, tu in tam še tudi davke. O odplačevanju dolgov niti ne govorim. Vse se izprašuje kaj bo?

Sedaj ob novem letu, ko obnavljamo naročnino za časopisje, ne smemo pozabiti na »Kmetški list«. Dolžnost vsakega starega naročnika je, da zastavi pri sosedu ves svoj vpliv, da si naroči »Kmetški list« in da sam takoj poravnava naročnino. Pomnimo, da je »Kmetški list« edini tednik v Sloveniji, ki piše tako kot kaže kmetu, in ga informira o vsem. Naš letošnji sklep naj bo: V vsako kmetško hišo »Kmetški list«!

Orla vas

V sredo 16. decembra t. l. je po daljši in mučni bolezni preminula ga. Terezija Kajtner, posestnica v Orli vasi. Pokojnica je bila zelo dobra žena in mati. Globoko verna in delavna skozi celo življenje, ki je bilo polno nesreč in trpljenja. Pokopali smo jo ob veliki udeležbi pretečeno soboto na braslovškem pokopališču. Pogreba so se v častnem številu udeležili tudi člani in članice tukajšnjega Društva kmetških fantov in deklet in ji v zahvalo in spomin poklonili krasen venet. Saj je bila pokojnica velika dobrotnica društva, ki je dala tudi društveno sobo brezplačno na razpolago. Vsi jo bomo ohranili v lepem spominu! Naj počiva v miru! Preostali pa naše odkrito sožalje!

Št. Pavel pri Preboldu

Občinske volitve so za nami. Kakor znano, je s 115 glasovi večine zmagala opozicijska lista g. Uršiča, posestnika iz Dolenje vasi. Reči moramo, da volilna borba ni bila lahka, zlasti pa v takih okoliščinah, kakršne so bile pri nas. 325 glasov za g. Uršiča, 210 pa za nosilca JRZ liste g. Skoka! Take zmage skoro da nismo pričakovali in zato upravičeno dobiva sedaj g. Uršič od vsepovsod iskrene čestitke k zmagi. — Edino podeželsko glasilo stranke JRZ »Slov. gospodar« v svoji matematični natančnosti pravi,

da je v Št. Pavlu prejela opozicijska lista le 10 glasov več nego lista JRZ, kar je pa seveda povsem netočno in se je Slov. gospodar uštel kar za 100 glasov. Pa sedaj jim pustimo tako veselje. — Novi občinski odbor je bil pretekli torek že zaobljubljen in v nedeljo je imel že svojo prvo redno sejo, na kateri so se izvolili potrebni odseki. Od JRZ sta v odboru le 2 moža, ki pa bodeta prav gotovo po svoji demokratični vesti morala delati tako, kot bo delala naša večina, ker sicer bosta postala smešna in bi seveda treznemu občinskemu gospodarstvu ne mogla koristiti.

Novice

Knjige »KMETSKE MATICE« so izšle in jih že razpošiljajo. Kdor jih še ni naročil, naj to nemudoma stori!

Opozarjamo, da ima letošnja KMETSKA PRATIKA priložen poseben bon z navodilom, na podlagi katerega prejme vsak naročnik »Kmetške matice« enkratno brezplačno pojasnilo, kako se mu je ravnati v njegovem primeru glede uredbe o likvidaciji kmetških dolgov.

Poslužite se te ugodne prilike! Če prihranek na stroških, potih in skrbih vam obilo povrne skromni izdatek, ki ga vam povzroči naročnina na »Kmetško matico«. Zato ne odlašajte in naročite takoj, ker je naklada omejena.

Naročnina znaša s poštnino vred Din 24'50. Naročila sprejema Kmetijska tiskovna zadruga, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7.

Za naročilo zadostuje dopisnica. Zadruga vam nato pošlje ček. Kakor hitro potem prejme s poštno-čerkovnega urada obvestilo, da ste znesek Din 24'50 nakazali, Vam še isti dan odpošlje knjige.

V slogi in zavednosti je kmetška rešitev, zato naj se požuri, kdor hoče sam sebi dobro!

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov in vrednostne papirje, nakup in prodajo Vam izposluje najugodnejše takoj v gotovini:

Al. Planinšek, trg. ag. za bančne in kreditne posle
LIUBLJANA, Beethovnova ul. 14/I

Telefon šte. 35-10

× **Dražba kožuhovine v Ljubljani** bo prvi ponedeljek po godu sv. Neže, dne 25. januarja 1937. S to svojo dražbo krzna vseh vrst divjadi stopa lovska prodajna organizacija »Divja koža« v enajsto leto svojega delovanja v dobrobit naših lovcov. Ta organizacija je bila ustanovljena z namenom, da pomore lovcem do čimboljšega vnovčevanja blaga in je svoj namen tudi zvesto izpolnjevala. V preteklem desetletju svojega udejstvovanja je posredovala prodajo lovskega plena 7973 lovcem iz področja cele države in ga je prodala 566 kupcem iz vseh evropskih držav, pa tudi ameriškim. Utržki gredo v lepe milijone. Koliko je s tem pripomogla do pravičnega vnovčenja blaga, je jasno. Utrdila pa je tudi sloves jugoslovanske kožuhovine v širnem svetu in naše dražbe so v inozemstvu že zelo upoštevane. Dosedanje delo »Divje kože« pa je tudi jasno pokazalo pravilnost ljudskega reka, da je edinole v slogi in medsebojni podpori moč in lastni dobiček. Priporočamo lovcem in jim polagamo na srce, naj se v bodoče še bolj oklenejo svoje »Divje kože«, ki bo vedno najbolje zastopala njihove koristi. Kar imajo dobre kožuhovine, naj jo takoj odpošljejo na naslov »Divja koža«, Ljubljana, Velesojem.

× **V Litiji je umrla** v visoki starosti 84 let gospa Terezija Svetčeva, vdova po znanem narodnem buditelju in ustanovitelju družbe sv. Cirila in Metoda, Luki Svetcu. Pokojna je bila navdušena narodna in vzgledna socialna delavka, ki ji ostane v naši zgodovini ohranjen trajno časten spomin. Pokoj njeni blagi duši, številnim sorodnikom pa veljaj iskreno sožalje!

× **Kako je bilo v občinah z edino »zveličavno« listo,** nam potrjujejo volitve v Naklem. Volilci abstinenti so morali biti skrajno odločni, da jih korteši niso kar s silo pobasali v avtomobile in oddrdrali z njimi na volišče. Znani posestnik in mlinar z Bistrice je s svojim avtomobilom tako naglo vozil, da je na ovinku pred Marinskovo gostilno v Naklem zvrnil volilce, med njimi podbrežkega župnika. Kljub vsemu pa le okrog 40 odst. volilcev ni prišlo na volišče! (Del. Politika)

× **Vandalizem.** V Rakovci je nek škodoželjen tip polomil nekemu posestniku več sadnih drevesc. Svojo »kulturo« izkazuje tudi ob cesti proti Besnici. — To početje gre najbrže na račun političnega sovraštva. Ob priliki občinskih volitev so se namreč zelo razvnele politične strasti; predvsem v občinah z eno samo kandidatno listo. Zamero čutijo sedaj tisti, ki niso hoteli manifestirati... (Del. Politika)

× **»Slovenski mlekarski list«.** Zveza mlekarskih zadrug v Ljubljani prosi vse, ki so prejeli prvo številko »Slovenskega mlekarskega lista«, da iste ne vračajo, ker jim je bila poslana na ogled. Tiste, ki so prejeli po več izvodov, prosimo, da jih porazdele med znanee in prijatelje, katere poznajo kot napredne kmetovalce, oziroma dobre zadrugarje. »Slovenski mlekarski list« se naroča pri Zvezi mlekarskih zadrug v Ljubljani, Selenburgova 7/II., in stane celoletno prejemana na skupni naslov (najmanj 10 naročnikov) Din 12'—, prejemana na lastni naslov pa din 18'—. Kdor želi list na ogled, naj sporoči po dopisnici na zgoraj navedeni naslov.

× **Klie po življenju** je naslov drobni zbirki pesmi, ki jih je napisal in v samozaložbi izdal France Zapotoški (Zakaj se je skrila za ta pseudonim?) Knjižica stane Din 3'— in jo prodaja pesnik sam. Priporočamo!

× **V Metliki** so neznani vlomilci skušali vlomiti v blagajno na železniški postaji. Na zunanji steni blagajne so že napravili 20 cm visoko in 15 cm široko luknjo, ko pa so se lotili notranje stene blagajne, so bili prepadeni. To noč je bilo v blagajni Din 6000'—, a nočni gostje se jih le niso mogli polastiti, ker jih je prepadel kretničar, ki je prišel ponoči v pisarno.

× **V Mariboru** se je pri likanju zastrupila z ogljikom 28letna sobarica Marija Postružnikova. Reševalci so jo prepeljali v splošno bolnico.

× **Šestdesetletnico življenja** obhaja letos belokranjski rojak, ugleden slovenski znanstvenik in bivši minister dr. Niko Županič. Rodil se je 1. decembra l. 1876. v Gribljah na Kolpi. Sedaj deluje v Ljubljani kot direktor etnografskega (narodopisnega) muzeja v Ljubljani. Odličnemu slovenskemu znanstveniku in javnemu delavcu želimo tudi mi še mnogo zdravih, plodnih let!

× **V Št. Janžu nad Štorami** so posestnika Gregorja Leška obiskali štirje zakrinkani roparji. Pobili so na tla gospodarja in hčerko, Leškova žena pa jim je v smrti strahu izročila 600 dinarjev. Na ukaz razbojnikov so morali Leškovi otroci klečati in moliti. Tudi ženo so roparji prisilili, da je pokleknila k nezvestnemu možu in molila. Med tem so se roparji izgubili v noč. Orožniki so jim baje že na sledu.

× **Na Selu pri Zireh** je padel v Soro in utonil hlapec Anton Šuligoj, doma iz Idrije. Te dni je z nekim tovarišem čez mero pil in se mu je domov grede pripetila tragična nezgoda. Šuligoj je bil sicer marljiv in je že 15 let služil ves čas pri istem gospodarju.

× **Nova jugoslovansko-francoska trgovinska pogodba** je stopila v veljavo dne 15. decembra t. l.

× Na Bučki so se zadnje čase spravili tatovi nad kure in drugo perutnino. Po Bučki in okolici je izginilo raznim posestnikom več puranov in kokoši, posestniku Kirarju pa so neljubi gostje odnesli tudi 7 litrov žganja. Kakor je videti, hočejo tudi tatovi priboljškov za božične praznike.

× V Brezuli na Dravskem polju je pogorelo gospodarsko poslopje posestniku Jožetu Mlakarju. Požar so zakrivali otroci. Rekli so, da so zažgali slamo, ker jih je — zeblo. Škoda znaša kakih 20 tisoč dinarjev.

× V Ljubljani se je pri regulacijskih delih na Malem Grabnu ondan ponesrečil 43letni delavec M. Smolej. Prepeljali so ga v bolnico, kjer pa je čez nekaj dni podlegel hudim poškodbam.

× Vojaški novinarji, ki bi radi čimprej odslužili svoj rok, da bi mogli potem v smislu čl. 47. zakona o ustroju vojske in mornarice doseči dovoljenje za izvrševanje kaknega samostojnega poklica, naj vložijo tozadevno prošnjo na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja, ki jih bo s prvim pozivnim rokom vpoklicalo k vojakom.

× V dolenskem vlaku, ki pripelje v Ljubljano ob devetih zvečer, je v soboto umrla 10-letna posestnikova hči Marija Zare iz Gorice pri St. Janžu. Imela je davico in jo je oče spremljal v bolnico. Med vožnjo se ji je stanje tako poslabšalo, da je sirota izdihnila.

× V Ljubljani je v Usnjarski ulici 1 nekdo vlomil v stanovanje Jerice Šren in odnesel 2000 dinarjev gotovine.

× V Trbovljah kmetje lahko naroče semenski krompir za prihodnjo spomlad do 27. t. m. v občinskem uradu, soba št. 4. Krompir bo po 60 do 70 Din 100 kilogramov.

× Ljotičeva omladina bi bila morala v nedeljo zborovati v Mariboru. Na shod pa so prišli celi trije omladinici, kar priča, kako je Ljotičevo gibanje »razširjeno« v Sloveniji. Radi tako številne udeležbe je bil shod seveda odpovedan.

× V Studencih pri Mariboru je neki avtomobilist povozil upokojenega železničarja Ignaca Gomola. Prepeljali so ga v nevarnem stanju v bolnico.

Po svetu

■ Viktor Mussolini, najstarejši sin italijanskega predsednika vlade, je spisal knjigo o letalskih napadih v Abesiniji. Viktor Mussolini se je namreč udeležil abesinske vojne kot letalec. Italijansko letalstvo si je pridobilo največ zaslug za zmago. Saj so vrgli na tisoče in tisoče bomb na goroko abesinsko prebivalstvo, na nezaščitene vasi in mesta in povzročili strahovita razdejavanja povsod.

■ 600 družin je ostalo brez strehe po požaru, ki je pred kratkim izbruhnil v francoskem mestu Anvers. Pogorelo je 60 hiš, med njimi tudi znameniti mestni muzej z vsemi bogatimi in dragocenimi zbirkami. Požar je izbruhnil v neki veliki trgovski hiši v sredini mesta in se je širil z veliko naglico. Kljub razsežnosti požara je obžalovati k sreči le eno samo človeško žrtev. Pač pa je gmotna škoda veličanska in znaša 50 milijonov frankov. — Nekatera poročila pravijo, da so muzej baje rešili pred plameni.

■ Vojni svet za letalstvo so ustanovili v Italiji. Predseduje mu minister za letalstvo.

■ Kazen, ki ne bo nikdar prestana. V Chicagu (Amerika) je sodišče obsodilo dva mladoletna zločince na kaj čudno kazen. Fanta sta pri nekem vlomu nekoga umorila, pri drugem pa nekega človeka smrtno nevarno ranila. Stara sta 17 oziroma 19 let, obsojena pa sta bila vsak na — 199 let robije. Ta kazen pač ne bo nikoli prestana, čeprav sta obsojenca šla tako mlada v ječo.

■ Huda nesreča se je pripetila v Pragi pri gradnji borzne palače. Poslopje je bilo dograjeno že do 3. nadstropja. Betonirali so pravkar strop na borzno dvorano, ko se je nenadoma vse poslopje zrušilo in pokopalo 20 delavcev pod seboj. Reševalci so prepeljali teh 20 ljudi nevarno ranjenih v bolnico, enega delavca pa so brez ran, toda mrtvega potegnili izpod razvalin. Nesreče se je zadušil v razvalinah. Posebna komisija bo skušala dognati vzroke tragične nesreče.

Važnejša radio predavanja

od 27. decembra 1936 do 3. januarja 1937.

Nedelja, 27. decembra. 10.45: Verski govor (g. prior Učak) — 17.00: Kmečka mladina in mesto (g. Puš) — 19.50: Božič v tujini (gospod prof. Ivančič).

Ponedeljek, 28. decembra. 18.00: Množina potrebne hrane (g. dr. Breclj).

Petek, dne 1. januarja. 9.45: Verski govor (škof g. dr. Rožman) — 16.00: Katere ženske lastnosti govore za njeno gospodarsko delo (ga. Brodarjeva) — 17.00: Kmetijska ura.

Sobota, 2. januarja. 20.00: Zunanji politični pregled (g. dr. Kuhar).

Sejmi

27. decembra: Radeče pri Zidanem mostu, Vrhnik, Vitanje.

28. decembra: Dob, Ptuj.

29. decembra: Mirna peč, Dolnja Lendava.

31. decembra: Kočevje, Zagorje ob Savi, Turnišče.

2. januarja: Ribnica, Radohova vas, Križevci, Sv. Jurij ob juž. žel.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'20
1 nemška marka	Din 17'54
1 avstrijski šiling	Din 8'38
1 švicarski frank	Din 10'—
1 angleški funt	Din 212'50
1 francoski frank	Din 2'02
1 češkoslovaška krona	Din 1'54
1 italijanska lira	Din 2'30

Opozorilo naročnikom! Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnici in za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom ponovno, da vsakdo, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnava. Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljnjo pošiljanje Kmetijskega lista. Upoštevajte, da brez denarja ni muzike.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj.: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

**Daje kratko-
ročna posojila**

**Izvršuje
ostale denarne posle**

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Umni kmetovalci in trgovci!

Nabavite si novovrstne **Irus mlino**.

So patentni nemški izdelki, s njimi boste mleli vse svoje žitne pridelke doma, s tem si prihranite trpljenje, žito, čas in denar. Služijo vam za čiščenje žita za srotanje živalim, za mletje vsega žitnega zrna v poljubno fino moko, kakor pšenični in polentni gris. Za pogon mlina zadostuje vsaka moč ali motor, ki vam služi za pogon drugih gospodarskih strojev. — Vzemite tudi hranilne knjižice v račun. Samoprodaja in zaloga za celo Jugoslavijo:

Turnšek Štefan

Pošt. predal 86

LJUBLJANA, Aleševčeva 24.

**Pri nakupu
oblačilnega blaga
se priporoča
domača manufakturna trgovina**

Janko Češnik
LINGARJEVA 1

Naročajte »Kmetijsko Matico« !